

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 141/2011-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. P., H., zastúpenej JUDr. J. L. advokátom a konateľom spoločnosti A., s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 167/2009 z 25. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2010 doručená sťažnosť M. P., H. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej JUDr. J. L. advokátom a konateľom spoločnosti A., s. r. o., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na

súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 167/2009 z 25. novembra 2010 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Sťažovateľ podal na Okresný súd v Žiari nad Hronom dňa 02. 09. 2008 Žalobu o určenie neplatnosti Kúpnej zmluvy zo dňa 31. 01. 2007 (ďalej aj „Kúpna zmluva“) s tým, že H. K... (ďalej aj „žalovaný v 1. rade“) previedol spoluvlastnícke podiely k pozemkom uvedeným v žalobe do vlastníctva spoločnosti V. spol. s r. o... (ďalej aj „žalovaný v 2. rade“) bez toho, aby tieto spoluvlastnícke podiely k pozemkom písomne ponúkol ostatným spoluvlastníkom a teda nerešpektoval zákonné predkupné právo v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľ sa v zmysle § 40a podanou žalobou dovolal relatívnej neplatnosti časti kúpnej zmluvy. Sťažovateľ odôvodnil naliehavý právny záujem na podaní žaloby tak v žalobe ako aj vo vyjadreniach predložených v konaní...

Okresný súd v Žiari nad Hronom Rozsudkom zo dňa 16. 10. 2008 rozhodol, že súd určuje, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 31. 01. 2007 medzi odporcom v 1. a odporcom v 2. rade je neplatná...

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v dôsledku podaného odvolania Žalovaného v 1. ako aj v 2. rade zo dňa 16. 12. 2008 vec prejednal a Uznesením č. k. 13Co/40/2009-68 zo dňa 02. 03. 2009 rozsudok okresného súdu v znení opravného uznesenia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Svoje Rozhodnutie odôvodnil tým, porušenie predkupného práva nerobí bez ďalšieho zmluvu o prevode spoluvlastníckeho podielu neplatnou. Oprávnený spoluvlastník, ktorého predkupné právo už bolo porušené, nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy (§ 80 písm. c/OSP), pretože mu patrí právo domáhať sa plnenia z porušeného predkupného práva (§ 161 ods. 3 OSP).

Súd ďalej v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že ak spoluvlastník prevádza svoj spoluvlastnícky podiel k veci inej ako blízkej osobe, mal by rešpektovať príkaz zákona o predkupnom práve iného spoluvlastníka (§ 140 OZ). Jeho porušením sa ale bez ďalšieho len z tohto dôvodu zmluva nestáva neplatnou a vlastníctvo prechádza na nadobúdateľa. Právo z predkupného práva nadobúda pre oprávneného (obídeného) spoluvlastníka účinnosť až okamihom, keď si toto právo uplatní (po prevode vlastníctva voči novému spoluvlastníkovi), nie už okamihom prevodu vlastníctva. Uplatnením predkupného práva sa rozumie, že oprávnený spoluvlastník akceptuje podmienky ponuky na prevod spoluvlastníckeho podielu. Ak už došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu (pri prevode spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnej veci evidovanej katastrom vkladom do katastra nehnuteľností) a namieta sa len porušenie predkupného práva, oprávnený spoluvlastník sa môže od nadobúdateľa domáhať (ide o majetkové právo) len prevodu vlastníctva za rovnakých podmienok, za ktorých došlo k porušeniu predkupného práva, a to v prípade sporu žalobou o uloženie vyhlásenia vôle nahrádzajúce toto vyhlásenie (§ 161 ods. 3 OSP). Toto právo patrí oprávnenému voči každému ďalšiemu spoluvlastníkovi, ktorý spoluvlastnícky podiel nadobudne. Na určenie neplatnosti zmluvy by bol daný naliehavý právny záujem len vtedy, ak by existovali aj iné dôvody neplatnosti takejto zmluvy.

Pretože odvolací súd je toho názoru, že vec mala byť hmotnoprávne inak posúdená ako to urobil okresný súd, strany sporu majú právo sa k inému právnemu posúdeniu vyjadriť. Dôsledkom iného právneho posúdenia môže byť aj zmena žalobnej žiadosti (petitu) a iná obrana, iné tvrdenia, predkladanie iných dôkazov. Rozsudok okresného súdu vo veci samej a v súvisiacom výroku ohľadom trov konania musel byť zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie...

Okresný súd v Žiari nad Hronom Rozsudkom zo dňa 26. 03. 2009 rozhodol, že súd návrh zamietá... vychádzajúc z právneho záveru krajského súdu uvedeného v uznesení zo dňa 02. 03. 2009 žalobe nevyhovet...

Nakoľko sme s Rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom nesúhlasili podali sme voči nemu odvolanie. V odvolaní sme poukázali najmä na nasledovné skutočnosti...

Odvolanie sme odôvodnili skutočnosťou, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci...

na pojednávaní predložili vyjadrenie, v ktorom sa žalobca vyjadril k právnemu záveru krajského súdu, poukázal na rozsiahlu judikatúru, ktorá vyvracia právny názor krajského súdu. Zároveň žalobca uviedol aj ďalšie tvrdenia, ktoré preukazujú naliehavý právny záujem žalobcu na podaní žaloby...

Názor súdu, že po porušení predkupného práva má oprávnený spoluvlastník v súdnom konaní len právo na plnenie (§ 603 ods. 3 OZ, § 80 písm. b/ OSP), nie na určenie neplatnosti právneho úkonu (§ 80 písm. c/ OSP), považujeme za nesprávny.

Tvrdíme, že oprávnený, ktorého predkupné právo bolo porušené sa môže domáhať buď relatívnej neplatnosti zmluvy v zmysle § 40a OZ, ktorou bolo porušené jeho predkupné právo alebo sa môže domáhať na novom spoluvlastníkovi, aby mu vec ponúkol ku kúpe § 603 ods. 3 OZ).

Je teda ponechané na vôli oprávneného, ktorú zákonnú možnosť si vyberie. Možnosť tohto výberu však účastník má len dovtedy kým sa nedovolá neplatnosti kúpnej zmluvy. Po dovolaní sa neplatnosti kúpnej zmluvy sa táto stáva neplatnou ex lege a práve táto neplatnosť zmluvy v ďalšom vylučuje postup podľa ustanovení § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, nakoľko vzhľadom na neplatnosť zmluvy tu neexistuje nadobúdateľ veci a ani vzhľadom k tomu, že v dôsledku neplatnosti zmluvy túto vec nevlastní nemôže túto ponúknuť na predaj (vychádzajúc zo zásady, že nik nemôže na druhého previesť viac práv, než má).

Zdôraznili sme, že dovolaním sa relatívnej neplatnosti sa zmluva stala neplatnou a nastal tak nesúlad medzi stavom právnym (podľa ktorého sa zmluva zrušila od začiatku, nakoľko ak v priebehu premlčacej lehoty dôjde k dovolaniu sa relatívnej neplatnosti, právny úkon sa stáva neplatným ex tunc – od začiatku, § 457 Občianskeho zákonníka: ak je zmluva neplatná, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal) a zápisom v katastri nehnuteľností podľa ktorého, hoci je zmluva neplatná, vlastnícke právo stále svedčí v prospech odporcu 2).

A práve nesúlad medzi stavom právnym a zápisom v katastri nehnuteľností je základným predpokladom pre existenciu naliehavého právneho záujmu na podanie určovacej žaloby. Tieto dôsledky dovolania sa relatívnej neplatnosti krajsky ani okresný súd vo svojich rozhodnutiach nezohľadnili.

Žalobca mohol využiť aj zákonné možnosti upravené pri porušení zmluvného predkupného práva v ust. § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak sa

predkupné právo porušilo, môže sa oprávnený buď od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj, alebo mu zostane predkupné právo zachované. Využitie uvedených dvoch možností však nemôže brániť tomu, aby žalobca primárne využil právny prostriedok ochrany vyplývajúci mu z ust. § 40a, § 140 OZ. Tento právny názor je uvedený aj vo viacerých rozsudkoch NS SR, ktoré sme v konaní pred prvostupňovým súdom predložili, a to najmä Rozsudok NS SR č. k. 4Cdo 49/2003 a Rozsudok NS SR č. k. 3Cdo 112/2004.

Žalobca sa dovolal čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy podaním žaloby a jej doručením žalovaným, ktorí boli účastníkmi napadnutej kúpnej zmluvy. Poukázali sme na Rozsudok NS ČR č. 22Cdo 2474/2000. Zdôrazňujem skutočnosť, že žalobca podaním a doručením žaloby všetkým účastníkom zmluvného vzťahu sa dovolal relatívnej neplatnosti právneho úkonu, z tohto dôvodu nemôže žiadať od nadobúdateľa, aby mu vec ponúkol na predaj, nakoľko dovolaním sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy, sa táto zmluva stala neplatnou. Poukázali sme na Rozsudok NS ČR 831/2000.

Namietam to, že krajský súd ani súd 1. stupňa sa nezaoberal právnym zhodnotením stavu, ktorý nastal doručením žaloby o určenie čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy účastníkom napadnutej kúpnej zmluvy. Tým, že sa žalobca dovolal čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy podaním a doručením žaloby účastníkom napadnutej kúpnej zmluvy, kúpna zmluva sa stala čiastočne neplatnou. Podanie žaloby na určenie čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy je prostriedkom súdnej ochrany žalobcu. Žalobca, keďže sa už dovolal neplatnosti kúpnej zmluvy, má len jedinú zákonnú možnosť ako sa domôcť ochrany svojho práva, a to podanou žalobou o určenie čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy.

Nemožno preto súhlasiť s názorom súdu, že dôsledkom iného právneho posúdenia môže byť zmena žalobnej žiadosti (petitu). V danom prípade odvolávajúci sa na uvedenú judikatúru, nebolo možné zmeniť petit a domáhať sa na nadobúdateľovi, aby mu vec ponúkol ku kúpe podľa § 603 ods. 3 OZ, keďže žalobca sa už dovolal relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Skutočnosť, že došlo k porušeniu jeho predkupného práva v zmysle § 140 OZ, bola jednoznačne preukázaná tak odvolacím súdom ako aj súdom prvého stupňa. Taktiež boli splnené aj podmienky dovolania sa neplatnosti kúpnej zmluvy v zmysle § 40a OZ, keďže zákon a súvisiaca judikatúra nevyklučuje možnosť dovolať sa neplatnosti právneho úkonu aj žalobou o určenie neplatnosti právneho úkonu a jej doručením účastníkom napadnutého právneho úkonu.

Ďalším dôvodom naliehavého právneho záujmu, ktorý bol uvedený vo vyjadrení predloženom na pojednávaní pred súdom prvého stupňa, je aj skutočnosť, že pozemky, ktoré sú predmetom napadnutej kúpnej zmluvy sú súčasťou urbára, je vytvorené pozemkové spoločenstvo – Združenie urbarialistov a pasienkových spoločníkov, Hronská Dúbrava. Žalobca je zároveň predsedom uvedeného združenia. Žalovaný 2/ bol pochybným spôsobom ustanovený za predsedu spoločenstva v čase, keď nevlastnil žiadny spoluvlastnícky podiel k pozemkom patriacim do urbáru. Bez vedomia ostatných členov urbáru začal odkupovať spoluvlastnícke podiely k pozemkom v rozpore s Občianskym zákonníkom. Pri všetkých prevodoch došlo k porušeniu predkupného práva. Žalovaný 2 sa vyhrážal ostatným členom pozemkového spoločenstva, že urbár zruší...

Krajský súd v Banskej Bystrici Rozsudkom zo dňa 09.06.2009 rozhodol, že... rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Z odôvodnenia Krajského súdu v Banskej Bystrici vyplýva, že ako odvolací súd poukazuje na svoje právne posúdenie uvedené v uznesení č. k. 13Co/402009-62(68) zo dňa 02. 03. 2009 a podržuje ho v celom rozsahu...

Voči Rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13Co/ 102/2009-105 sme podali dovolanie, a to podľa § 237 písm. f) OSP, t. j. že nám bola postupom jednak prvostupňového ako aj odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom, ako aj podľa § 238 ods. 1 OSP t. j. dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Okrem už vyššie v odvolaní napádaných skutočností sme poukázali na nasledovné dôvody...

odvolací súd ani súd prvého stupňa sa s horeuvedenými skutočnosťami nijakým spôsobom nevysporiadal, neposúdil a nezaujal žiadne právne stanovisko k novým tvrdeniam žalobcu, tak ako boli uvedené v odvolaní, na pojednávaní konanom dňa 26. 03. 2009 a tiež v písomnom vyjadrení žalobcu predloženom na tomto pojednávaní.

Uvedené pochybenie odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa je dôvodom prípustnosti dovolania a to v zmysle § 237 písm. f) OSP v súvislosti s § 241 ods. 2 písm. a) OSP, t. j. že žalobcovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, a to konkrétne bolo porušené jeho procesné právo na spravodlivé konanie. V tejto súvislosti sme poukázali na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia...

Najvyšší súd Slovenskej republiky Uznesením č. k. 1 Cdo 167/2009 zo dňa 25. 11. 2010 rozhodol, že nami podané dovolanie podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku odmietol, nakoľko dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 Občianskeho súdneho poriadku, ani v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku...

Z dôvodov opísaných v tejto sťažnosti ako aj v nami podanom dovolaní zastávame názor, že dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu bolo podané dôvodne, a to správne s poukazom na § 237 písm. f) OSP. Na základe uvedeného máme zato, že dovolací súd vzhľadom na vytýkané skutočnosti nesprávne interpretoval a aplikoval § 237 písm. f) OSP o prípustnosti dovolania v predmetnej právnej veci...

V zmysle § 237 písm. f) OSP uvádzame, že aká možnosť konať pred súdom sa musela účastníkovi odňať, akým spôsobom, ani v akom rozsahu, zákon bližšie nešpecifikuje. Z tohto dôvodu možno predmetný dôvod dovolania vzťahovať na najrôznejšie situácie. Niektoré z týchto situácií bude treba posudzovať vždy ad hoc, žiadny z nich nemožno zovšeobecniť... tvrdíme, že sťažovateľke bola postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu odňatá reálna a efektívna možnosť konať pred súdom. Uvádzame, že odvolací súd sa nevysporiadal s tvrdeniami sťažovateľky, ktoré boli uvedené v odvolaní a nezaujal k nim žiadne stanovisko, čím došlo k porušeniu jej procesného práva...

Podľa aplikovateľnej judikatúry sa odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Vyššie uvedené tvrdenie opierame o skutočnosť, že odvolací súd ako aj súd prvého stupňa porušil žalobcove právo na spravodlivé konanie tým, že sa nijakým spôsobom nevysporiadal, neposúdil a nezaujal žiadne právne stanovisko k novým tvrdeniam žalobcu, tak ako boli uvedené v odvolaní, na pojednávaní konanom dňa 26. 03. 2009 a tiež v písomnom vyjadrení žalobcu predloženom na tomto pojednávaní...

Na základe vyššie uvedeného tvrdíme, že uvedené pochybenie odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa je dôvodom prípustnosti dovolania, a to v zmysle § 237 písm. f) OSP v súvislosti s § 241 ods. 2 písm. a) OSP, t. j. že žalobcovi sa postupom súdu odňala možnosť

konať pred súdom, a to konkrétne bolo porušené jeho procesné právo na spravodlivé konanie...

Tvrdíme, že prvostupňový súd a rovnako aj súd odvolací sa našou právnou argumentáciou ohľadne nových tvrdení vôbec nezaoberal. Máme zato, že keby sa uvedenou skutočnosťou odvolací súd zaoberal malo by to pre nás priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej a súd by návrh navrhovateľa nezamietol. S poukazom na nami podané dovolanie aj z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, t. j. rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, máme za to, že najvyšší súd sa mal vysporiadať aj s nami uvedenými novými skutočnosťami, nový dôkaz označený sťažovateľom považujeme za taký, ktorý môže privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti považujeme rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici a následne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky za rozhodnutie, ktoré je v rozpore s citovanými ustanoveniami ústavy, dohovoru ako aj s doterajšími rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky...

Napadnuté rozhodnutie a jeho odôvodnenie je podľa nášho názoru zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a zároveň má za následok porušenie základného práva alebo slobody, nakoľko všeobecné súdy vôbec nebrali do úvahy našu právnú argumentáciu.

Máme za to, že všeobecné súdy neaplikovali príslušné ustanovenia zákona na daný právny stav a z tohto dôvodu spočívajú rozhodnutia súdov v nesprávnom právnom posúdení veci...»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd na základe dôvodov uvedených v sťažnosti po jej prerokovaní a prijatí na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky... sp. zn. 1 Cdo 167/2009 zo dňa 25. 11. 2010, bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie.

Ústavný súd Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky... sp. zn. I Cdo 167/2009 zo dňa 25. 11. 2010 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 314,18 EUR na účet právneho zástupcu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi

napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) viazaný právnym názorom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 13 C 168/2008-84 z 26. marca 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol žalobu sťažovateľky o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy.

Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudkom č. k. 13 Co 102/2009-105 z 9. júna 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu.

Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 237 a § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a ktoré odôvodnila podľa § 241 ods. 2 písm. a) a c) OSP.

Podľa sťažovateľky krajský súd neodôvodnil dostatočne svoj rozsudok (keď sa nevysporiadal s jej tvrdeniami uvedenými v odvolaní, ako aj na pojednávaní okresného súdu a v jej vyjadrení predloženom okresnému súdu), tým porušil jej „procesné právo na spravodlivé konanie“ a odňal jej možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP]. Zároveň podľa sťažovateľky rozsudok krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP].

Podľa § 237 OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa § 238 ods. 1 OSP dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Podľa § 241 ods. 2 OSP dovolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol z dôvodu neprípustnosti.

Sťažovateľka namieta porušenie označených základných a iných práv uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jej dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu, a porušenie svojich práv vidí v podľa nej nesprávnom závere najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 1 OSP (z dôvodu, že dovolaním napadnutý rozsudok nemá znaky rozsudku uvedeného v tomto ustanovení) sa nevyznačuje arbitrárnosťou. Sťažovateľka v sťažnosti neuvádza žiadnu argumentáciu, ktorá by smerovala k spochybneniu záveru najvyššieho súdu.

Podstatou argumentácie sťažovateľky je spochybňovanie správnosti záverov najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania z dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP, teda z dôvodu, že v konaní došlo k vade spočívajúcej v odňatí možnosti konať pred súdom, ktorú sťažovateľka stotožňovala s porušením jej „procesného práva na spravodlivé konanie“. Sťažovateľka spochybňovala správnosť záverov najvyššieho súdu, aj pokiaľ ide o posúdenie jej dovolacieho dôvodu spočívajúcom v namietaní nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ústavný súd konštatuje, že v súlade s jeho judikatúrou, ako aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva nedostatočné odôvodnenie, a tým nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj nesprávne právne posúdenie veci môže znamenať porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ako aj podľa čl. 47 charty).

Podľa názoru ústavného súdu však nedostatočné odôvodnenie, a tým nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu aj v prípade, ak by znamenalo porušenie „procesného práva na spravodlivé konanie“, ako to uvádza sťažovateľka, resp. porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ako aj podľa čl. 47 charty), nie je možné bez ďalšieho stotožniť s procesnou vadou konania spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP], preto nie je ani dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania (podľa § 237 OSP) proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému podľa ostatných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku dovolanie prípustné nie je.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu (pozri R 111/1998), podľa ktorej nedostatočné odôvodnenie, a tým nepreskúmateľnosť

rozhodnutia odvolacieho súdu je považovaná za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP, teda nie vady konania v zmysle § 237 OSP. To znamená, že nedostatočné odôvodnenie, a tým nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu ako tzv. iná procesná vada konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP je síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá, nie je procesnou vadou so znakmi uvedenými v § 237 OSP, teda ani vadou spočívajúcou v odňatí možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP.

Pokiaľ podľa sťažovateľky boli nesprávne aj závery najvyššieho súdu v súvislosti s posúdením jej dovolacieho dôvodu spočívajúcom v namietaní nesprávneho právneho posúdenia veci, ústavný súd k posudzovaniu tohto dovolacieho dôvodu v spojitosti s posudzovaním prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP taktiež poukazuje na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, podľa ktorej § 237 písm. f) OSP odňatie možnosti účastníka konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu, a nie s právnym hodnotením veci v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súd vo všeobecnosti účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f) OSP (pozri R 43/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní [pozri § 241 ods. 2 písm. c) OSP], nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov, ale samo osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f) OSP (pozri napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

Preto, ak najvyšší súd dospel k záveru o neprípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 1 OSP, ako aj podľa § 237 písm. f) OSP, ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania sa nevyznačuje arbitrárnosťou a je v napadnutom uznesení zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Je možné konštatovať, že na túto judikatúru nadväzuje aktuálna judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku sa považuje ústavná sťažnosť za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie tejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (I. ÚS 169/09, I. ÚS 358/09).

V súlade s uvedenou aktuálnou judikatúrou a vzhľadom na to, že najvyšší súd sa nezaoberal meritórnym preskúmaním rozsudku krajského súdu na základe sťažovateľkou podaného dovolania (ktoré bolo odmietnuté ako procesne neprípustné), bola by zachovaná aj lehota na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu. Avšak vzhľadom na viazanosť ústavného súdu petitom sťažnosti a vzhľadom na to, že sťažovateľka nenamietala v petite svojej sťažnosti porušenie ňou označených základných a iných práv aj rozsudkom krajského súdu, neboli splnené zákonné predpoklady na preskúmanie prípadného porušenia označených práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu.

Ústavný súd pri preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu nezistil príčinnú súvislosť medzi sťažovateľkou v petite sťažnosti označenými základnými a inými právami a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Vzhľadom na to ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2011